

آشنایی با دنیای مورچه ها

حشرات اجتماعی شامل گونه های بی شماری از زنبورهای عسل ، زنبورهای معمولی و تمام گونه های مورچه ها و موریانه ها می شود.

حشرات اجتماعی در گروه های فAMILI زندگی می کنند و یا به صورت قبیله ای زندگی کرده و لانه های بسیار بزرگ می سازند .در هر قبیله فقط یک حشره ، یعنی ملکه ، تولید مثل می کند. بیشتر حشرات دیگر کارگر هستند که به جمع آوری غذا و حفاظت از لانه و نوزادان مشغول هستند.

مورچه ها حشراتی هستند که از نظر هوش و غریزه طبیعی کامل می باشند. این حشره در مقایسه با حشرات دیگر ، لانه ساده تری دارد، بیشتر آنها در زیر زمین تونلهایی حفر می کنند، یا با استفاده از مواد خاکریز درست می کنند.

مورچه

اجتماعی و دارای گونه های بسیاری می باشد.

راسته : نازک بالان

تیره : مورچگان

برخی گونه های نواحی حاره مورچه های خطرناک و گوشتخوار هستند.

در حدود ۸۰۰۰ گونه مختلف از مورچه ها شناخته شده است.

تنوع مورچه ها در هر دسته

همه مورچه ها دارای زندگی اجتماعی هستند، یعنی مورچه ها در دسته های جدا از هم زندگی می کنند.

اندازه گروه های مورچه ها بسیار متنوع است. برخی از این گروه ها یا دسته ها فقط شامل چند دوجین مورچه هستند، در حالی که در دسته های دیگر صدها هزار مورچه فعال زندگی می کنند.

در هر دسته سه نوع مورچه وجود دارد

۱ -ملکه که وظیفه آن تخم گذاری و به دنیا آوردن نوزادان است.

۲ -مورچه‌های کارگر که فاقد بال می‌باشند و جمع‌آوری دانه‌ها، حفر لانه و نگهداری نوزادان را انجام می‌دهند.

۳ -تعداد کمی از افراد یک لانه ، مورچه‌های نر ماده هستند که دارای چهار بال نازک می‌باشند.

ساختمان مورفولوژیکی مورچه

مورچه‌ها از نظر اندازه با یکدیگر متفاوتند، ولی از جهت شکل ظاهری کم و بیش شبیه یکدیگر هستند.

بر روی سر مورچه یک جفت شاخک یا آنتن وجود دارد. این شاخکها مدام حرکت می‌کنند، زیرا اینها شاخکهای معمولی نیستند، بلکه اندامهای بویایی جانور به شمار می‌روند. بنابراین مورچه در عین حال که فاقد بینی است، ولی حس بویایی دارد. شاخکها همچنین به مورچه کمک می‌کنند تا مورچه‌های دیگر را بشناسند و با آنها ارتباط برقرار کنند.

سر مورچه شامل مغز ، یک جفت چشم مرکب و آرواره‌های قوی و دهان است.

علاوه بر چشم مرکب ، بیشتر مورچه‌ها دارای اندام بینایی دیگری به نام چشم ساده هستند.

بین شکم و تنه این حشرات پایه‌ای وجود دارد که بوسیله آن شکم می‌تواند در جهات مختلف حرکت کند.

مورچه‌های کارگر دارای سر کوچکی هستند، در صورتی که نر ماده‌ها دارای سری بزرگ می‌باشند.

آرواره‌های این حشره نسبتاً قوی است و پاهایش به چنگال ختم می‌شوند.

بالهای جنس ماده حشره مذکور پس از جفت گیری می‌افتند.

عمر مورچه‌های کارگر ۸ تا ۱۰ ماه ، مورچه ملکه یک سال و مورچه‌های نر ماده فقط دو هفته است، یعنی پس از جفت‌گیری با ماده می‌میرند.

شگفتی های مورچه از زبان دانشمندان

مورچه‌ها به سبب فراوانی و ریز بود نشان، برای بیشتر انسان ها موجودی ناچیز و بی اهمیت هستند، ولی برای دانشمندانی که گاه به مدت بیست سال درباره زندگی آنها پژوهش علمی کرده اند، بسیار شگفت آورند. ما نیز با مطالعه یافته های اینان درباره ویژگی های این موجود کوچک، بیش از پیش به عظمت آفریدگارمان پی می‌بریم. برخی از این ویژگی ها از این قرار است:

۱- آینده نگری

آینده نگری مورچه و مدیریت او بسیار جالب است.

در تابستان با الهام درونی به فکر زمستان سخت است، در صورتی که چه بسا هنوز زمستانی ندیده است. دانه های غذایی را به طور مناسبی نگه داری می کند، گاه آنها را از لانه بیرون می آورد تا هوا بخورند و فاسد نشود و گاه آنها را به دو یا چند قسمت تقسیم می کند تا سبز نشوند و فاسد نگردند.

نوشته اند دانه گشنیز را به چهار قسمت تقسیم می کند تا سبز نشود و از بین نرود.

۲- قدرت

بیشتر مورچه ها سری بزرگ و اندامی کوچک دارند و نسبت به جثه خود بسیار قوی هستند، چنان که دانه ای را با چندین برابر وزن خود، به دندان می گیرند و از دیوار بالا می روند؛ کاری که برای هیچ زورمندی امکان پذیر نیست.

۳- تکامل یافتگی

مورچه ها در اندام دو میلی متری خود ، همه دستگاه هایی یک حیوان کامل را دارند.

۴- مورچه های کشاورز

گروهی از مورچه ها کشاورزی نیز می کنند.

نوعی مورچه که به «چتری» معروف است، باغچه ای در اطراف لانه خود ترتیب می دهد و در آن، قارچ های کوچک می پروراند.

این گونه مورچه های کارگر برای کمک به رشد قارچ ها، قطعه های کوچکی از انواع برگ ها را جدا و با خود حمل می کنند. در این حالت، گویی مورچه ها چتری بالای سر دارند و بدین ترتیب، به آنها مورچه چتری گفته می شود.

۵ - مورچه های سپاهی

نوعی از مورچه ها «سپاهی» نامیده شده اند.

این گروه، مانند عشایر از جایی به جای دیگر کوچ می کنند.

آنها حشره هایی درنده هستند که حتی فیل ها نیز مراقبند سر راه آنها قرار نگیرند، وگرنه آسیب جدی می بینند.

گروهی از این مورچگان که در مناطق حاره زندگی می کنند، گوشت خوارند و هرگاه دسته جمعی به جانوری حمله کنند، به زودی او را از پای درمی آورند و در مدت کوتاهی همه عضله های حیوان را خورده و تنها اسکلتی از او به جای می گذارند.

۶ - موقعیت شناسی

موقعیت شناسی مورچه نیز عجیب است.

بنا به گفته برخی از دانشمندان، مورچه ای را میان دایره ای از آتش قرار دادند، او برای نجات خود به هر سو حرکت کرد و چون راه فراری پیدا نکرد، از میان رفت. پس از اندازه گیری نقطه ای که او در آنجا نابود شد، فهمیدند که آن مورچه درست در مرکز دایره قرار داشت؛ یعنی دورترین نقطه به آتش اطراف.

۷ - مورچه های نگهبان

مورچه ها به طور دسته جمعی زندگی می کنند.

هر کدام وظیفه ای خاص برعهده دارند و آن را انجام می دهند.

در میان آنها، گروهی نیز به صورت نیروهای مسلح هستند که آرواره های قوی دارند و از لانه ها در برابر هجوم دشمنان پاسداری می کنند.